

MANIFEST EVROPSKÉ ZDRAVOTNÍ UNIE

Předmluva

V roce 2020 se Evropou rozšířil neviditelný virus, který za sebou zanechal tisíce mrtvých a mnoho dalších s vážným poškozením. Utichla hospodářská aktivita, vlády musely zasahovat způsoby, které se dosud jevíly nepředstavitelné.

Jistě nejde o poslední pandemii. Objeví se řada dalších ohrožení zdraví včetně účinků změny klimatu, antimikrobiální rezistence a další. Nemůžeme pokračovat žít tak jako dříve. Musíme ochránit své společnosti způsobem úměrným rizikům, která je ohrožují. Musíme uvítat jednoznačné prohlášení předsedkyně Evropské komise Dr. Ursuly von der Leyenové, které zaznělo v jejím projevu „O stavu unie“ v září 2020, v němž stanovila nezbytnost vybudovat silnější Evropskou zdravotní unii (EHU) na základě nedávných snah ze strany Evropské komise zaměřit se na zdravotní rizika přesahující jednotlivé hranice.

Vlády členských států Evropské unie se v následných smlouvách zavázaly k vyšší úrovni ochrany lidského zdraví¹. V chartě základních práv se zavázaly k péči o humánní přístup, důstojnost a solidaritu². V cílech udržitelného rozvoje se zavázaly k zajištění udržitelné budoucnosti pro všechny. Jsou také jako členové vázány Ústavou Světové zdravotnické organizace. Tyto pojistky pro zdraví ale samy o sobě nedostačují.

My, níže podepsaní, jako evropští občané, vyzýváme naše politické představitele, kteří zasedají v Evropské radě a Konferenci o budoucnosti Evropy, aby učinili další krok a zavázali se vytvořit Evropskou zdravotní unii.

Cíle

Evropská zdravotní unie chce:

- a) Pečovat o zdraví a pohodu všech Evropanů, aniž by kdokoli byl opomenut;
- b) Posilovat **solidaritu** v členských státech a mezi nimi na základě progresivního universalismu, přinášet podporu včetně všeobecného zdravotnického systému pro všechny, ale se zvláštním přihlédnutím k potřebám znevýhodněných obyvatel;
- c) Zajišťovat **ekologickou udržitelnost** schválením Evropského zeleného Nového údělu³ a stanovením priorit u opatření na podporu přístupu „Jedno zdraví“, který spojuje naše zdraví se zdravím zvířat a rostlin, s nimiž tuto planetu sdílíme;
- d) Poskytovat **bezpečí** všem Evropanům, chránit je před hlavními hrozbami vůči zdraví a před zranitelností, která se pojí s nejistou existencí;
- e) Umožnit **vyslechnutí názoru každého občana**, aby politická rozhodnutí ovlivňující jejich zdraví byla tvořena s nimi, nikoli jen pro ně.

Zásady a další opatření

Těchto cílů lze dosáhnout několika způsoby:

¹ Čl. 168 SFEU <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A12008E168>

² https://ec.europa.eu/info/aid-development-cooperation-fundamental-rights/your-rights-eu/eu-charter-fundamental-rights_en

³ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en

- a) Stav **zdravotní politiky** v evropských smlouvách bude posílen, ustanovení týkající se Evropské zdravotní unie se začlení do článků 2 a 3 upravené Smlouvy o fungování Evropské unie, jež udělí Evropské unii výslovnou příslušnost pro jednání v oblasti zdravotní politiky;
- b) **Hlas obyvatel Evropy**, vyjadřovaný prostřednictvím jejich zástupců v Evropském parlamentu bude důrazněji slyšet;
- c) Díky uznání přeshraniční povahy řady zdravotních hrozeb dojde k přepracování regulačního rámce pro **zdravotní hrozby** včetně navrhovaného vzniku Úřadu pro připravenost a reakce na mimořádné zdravotní události (HERA), posílení mechanismů pro zajištění odpovídajících zásob v nouzových situacích, umožnění rychlého zveřejňování konzistentně vymezených zdravotnických údajů (včetně posílení úloh úřadů EUROSTAT a ECDC úzce spolupracujících s členskými státy), posílení mechanismů pro rychlé vytváření přesných a důvěryhodných důkazů z výzkumu i praxe a pro boj s hrozbami tzv. „fake news“;
- d) Činnosti Evropské unie na poli **zdravotního výzkumu** se rozšíří díky posíleným zdravotním programům v rámci programu Horizont Evropa, vzniku evropské obdoby amerického vládního Úřadu pro pokročilý biomedicínský výzkum a vývoj (BARDA), posílení role EMA a díky dalším opatřením na podporu spolupráce v rámci výzkumu v celé Evropě;
- e) Při rozpoznání významu **zdravotníků** bude Evropská unie a členské státy spolupracovat na řešení nerovnoměrné distribuce zdravotnických kapacit v Evropě, poskytovat podporu oblastem s obtížemi při lákání zdravotníků i při podpoře vzdělávání a školení zdravotnického personálu podle společných norem ve spojení s opatřeními pro ochranu práv zdravotníků včetně těch z jiných částí světa;
- f) Při rozpoznání výhod evropské spolupráce na **vzácných onemocněních** dojde k podpoře těch, kteří jsou těmito onemocněními zasaženi;
- g) Při rozpoznání celosvětové povahy řady zdravotních hrozeb EU bude vyvíjet **globální zdravotní politiku** ve spolupráci s OSN a jejími specializovanými orgány, zejména s posílenou Světovou zdravotnickou organizací a dalšími nadnárodními organizacemi zapojenými do ochrany zdraví na dosahování cílů udržitelného rozvoje v oblasti zdravotnictví.

Zásady

Všechny politiky v oblasti zdravotnictví budou vycházet z řady zásad:

- a) Přednost pro opatření, která zajistí **pohodu a delší a zdravější životy** pro všechny Evropany;
- b) **Obezřelost, úměrnost a důstojnost** a současná úcta vůči **základním právům** včetně rovnosti ve všech ohledech včetně pohlaví, rasy, barvy pleti, etnického nebo společenského původu, genetických rysů, jazyka, náboženství nebo přesvědčení, politických a jakýchkoli dalších

názorů, příslušnosti k národní menšině, vlastnictví, narození, znevýhodnění, věku nebo sexuální orientace, etnického původu nebo sexuality⁴;

- c) Úcta vůči oblastním a národním odlišnostem jak v návrhu a stanovování priorit politiky s přihlédnutím k odlišným kontextům a při jejich zavádění s přihlédnutím k zásadě **subsidiarity**;
- d) **Solidarita** v členských státech a mezi nimi a zbytkem světa, opatření, která zajistí schopnost zajišťovat bezpečné a účinné poskytování zdravotnických služeb. Nikdo není v bezpečí, pokud nejsou v bezpečí všichni.

Dne 9. května 2020 si Evropa připomněla 70. výročí Schumanovy deklarace, která byla základem pro vznik Evropské unie. Historie Evropy v sedmi desetiletích prokazuje, že zásadní přeměny jsou zřídka rychlé či snadné. Nechme se inspirovat slovy Roberta Schumana: Zdraví světa „...nelze ochránit bez tvůrčího úsilí, jež je úměrné nebezpečím, která je ohrožují“.

⁴ Čl. 21 Listiny základních práv